

Бази даних

За характером даних, що зберігаються у БД, розрізняють:

1. Фактографічні бази даних, які містять інформацію, що відноситься до певної предметної сфери або галузі діяльності.

- географічні відомості
- хімічні елементи та їх сполуки
- розклад занять у школі
- особисті дані учнів школи

2. Документальні бази даних, які відображають конкретні документи та містять їх бібліографічний опис. Інформація в документах може бути зафіксована в текстовому, звуковому або графічному вигляді. Документ обов'язково має реквізити (номер, дату затвердження, місце затвердження, підпис), за якими його можна знайти.

- закони про оподаткування
- БД з законами про освіту

Модель даних

Основою бази даних є модель даних — фіксована система понять і правил для представлення даних структури, стану і динаміки проблемної області в базі даних.

У різний час послідовно застосовували ієрархічна, мережна і реляційна моделі даних. У наш час усе більшого поширення набуває об'єктно-орієнтований підхід до організації баз даних.

Реляційна база даних - база даних, заснована на реляційній моделі даних. Слово "реляційний" походить від англ. *relation* (Відношення). Для роботи з реляційними БД застосовують реляційні СУБД.

Реляційні БД

Використання реляційних баз даних було запропоновано доктором Едгаром Коддом з компанії IBM в 1970.

Атрибут (стовпець)

ID	Name	Phone	Birthday
1	Andrew	222-31-31	1976
2	Bohdan	264-05-06	1990
3	Ivan	237-01-02	1989

Відношення (таблиця)

Кортеж (стрічка)

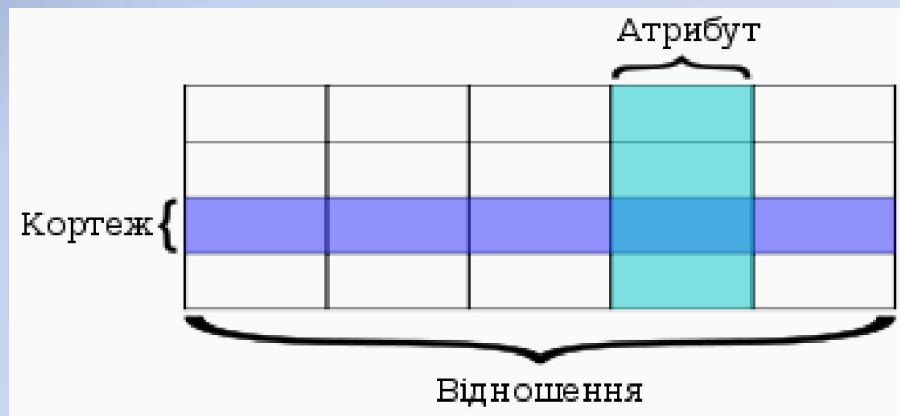
Ці моделі характеризуються простотою структури даних, зручним для користувача табличним поданням і можливістю використання формального апарата алгебри відношень і реляційного вираховання для обробки даних.

Відношення в реляційному моделюванні — набір записів (рядків, кортежів), інакше відомий як таблиця бази даних

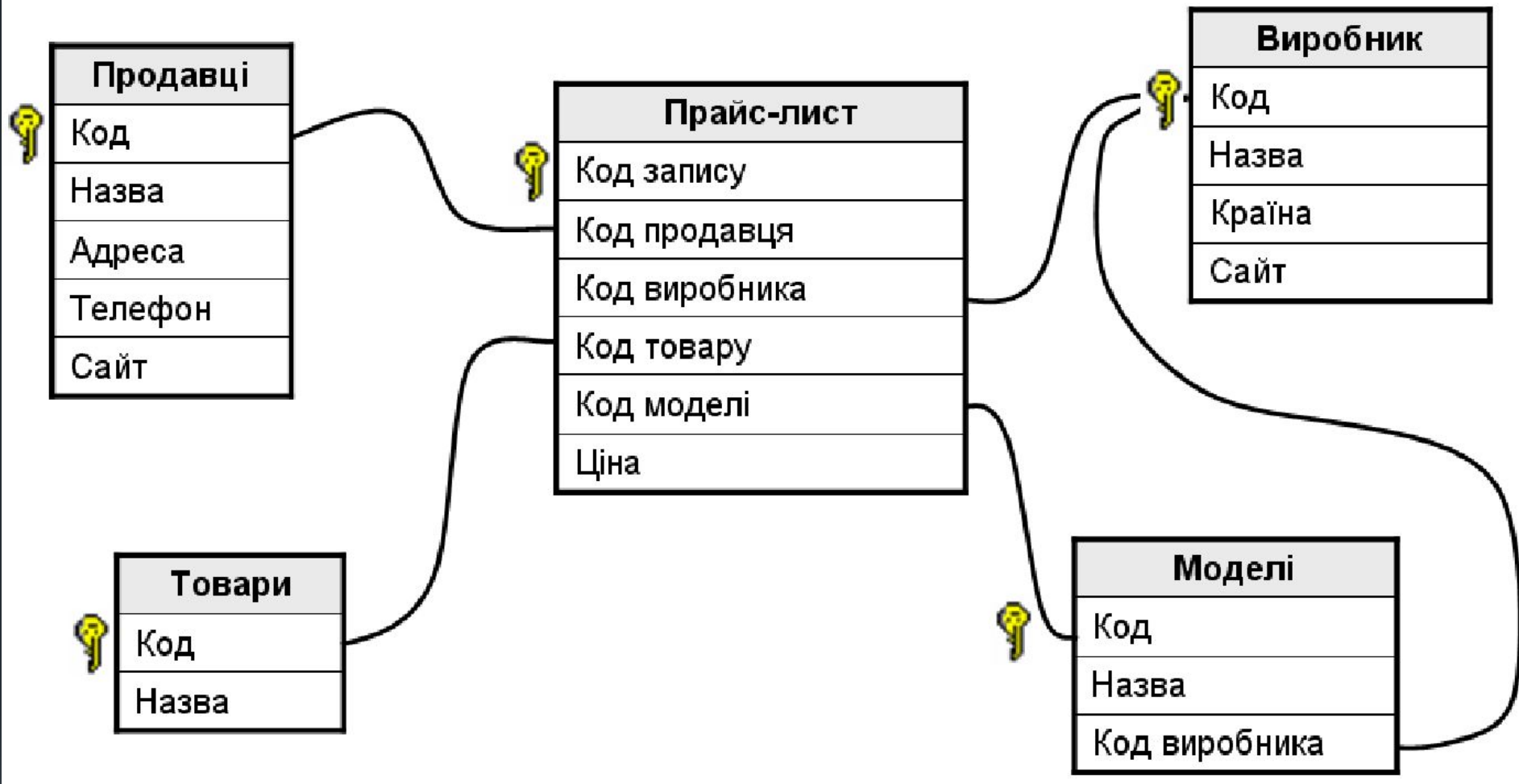
2. Реляційна БД — це набір взаємопов'язаних відношень.

1. Поняття відношення покладено в основу реляційних моделей, яке подають у вигляді двовимірної таблиці.

Прізвище, ім'я по батькові студента	Назва дисципліни	Дата здачі екзамену	Оцінка	Залік
Іванов П.В.	фізика	13.12.98	4	Залік
Іванов П.В.	фізика	17.12.98	5	Залік
Іванов П.В.	математичний аналіз	13.12.98	3	Залік
Петров А.С.	фізика	3.01.99	3	Залік

3. Кожне відношення (таблиця) в ЕОМ подається як файл. Відношення можна поділити на два класи: об'єктні і зв'язкові.

Реляційна база даних – це набір простих таблиць, між якими встановлені зв'язки (відношення) за допомогою числових кодів.

Властивості реляційної таблиці:

1. Кожний елемент таблиці - один елемент даних
2. Всі елементи в стовпці мають однаковий тип (числовий, символний і т.д.)
3. Кожний стовпець має унікальне ім'я
4. Однакові рядки в таблиці відсутні
5. Порядок розміщення рядків і стовпців може бути довільним

Особливості реляційної бази даних

Дані зберігаються в таблицях, що складаються зі стовпців і рядків.

На перетині кожного стовпця і рядка стоїть лише одне значення.

У кожного стовпця є своє ім'я, що служить його назвою, і всі значення в одному стовпці мають один тип.

Комірки захищені від неправильного введення даних

Стовпці розташовуються в певному порядку, що визначається при створенні таблиці, на відміну від рядків, які розташовуються в довільному порядку. У таблиці може не бути жодного рядка, але обов'язково повинен бути хоча б один стовпець.

Реляційні бази даних дозволяють зберігати інформацію в декількох «плоских» (двомірних) таблицях, зв'язаних між собою за допомогою спільно використовуваних полів даних, названих ключами. Реляційні БД надають більш простий доступ до звітів і забезпечують підвищену надійність і цілісність даних завдяки відсутності надлишкової інформації.

Атрибут – будь-яка характеристика сутності, що є істотною для аналізованої предметної області (ПО) і призначена для кваліфікації, ідентифікації, класифікації, кількісної характеристики або відображення стану сутності.

Зв'язок (Relationship) – це поіменована асоціація між двома сутностями, суттєва для ПО, що аналізується.

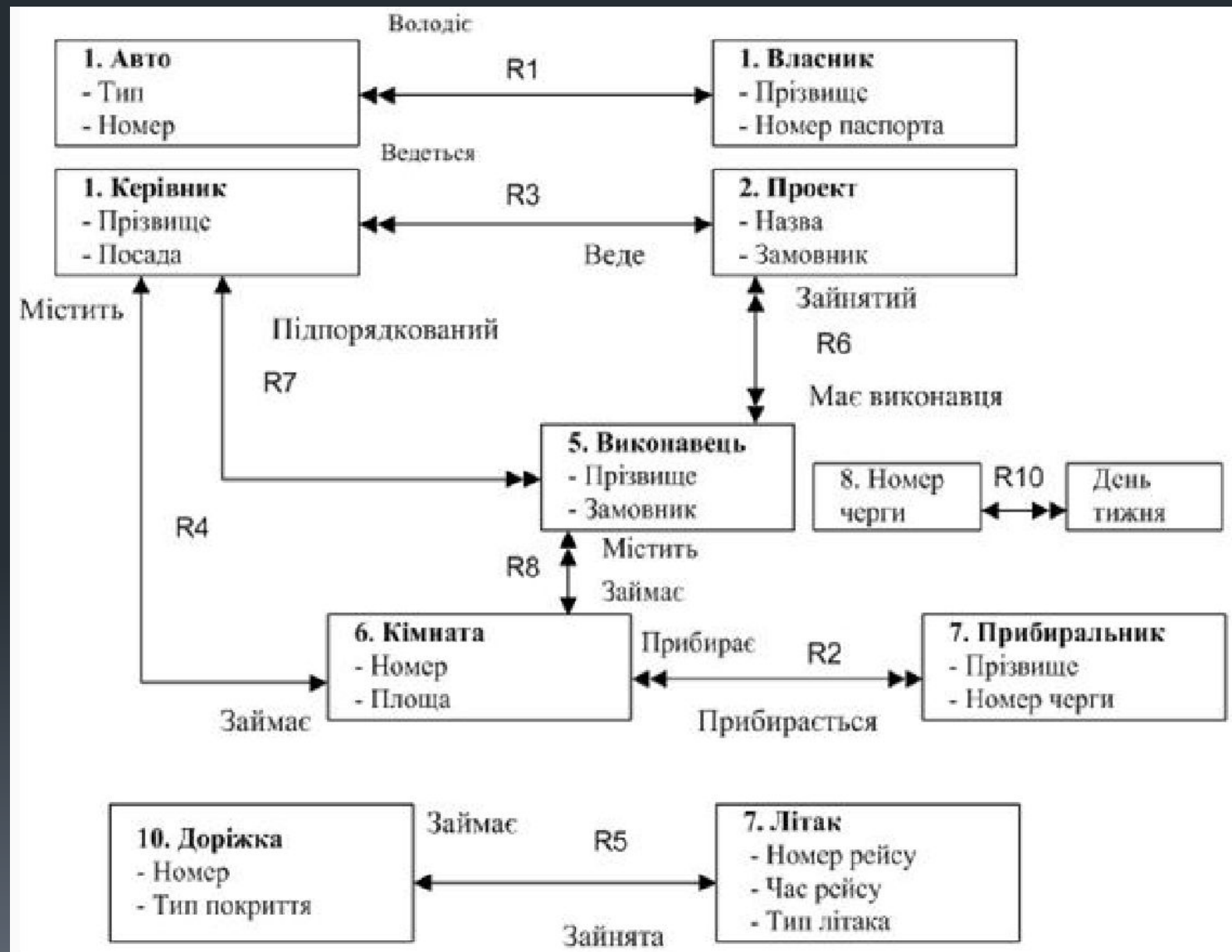
Ключове поле (ключ) – це поле (або комбінація полів), які однозначно визначають запис.

В таблиці не може бути двох записів з однаковими значеннями ключа.

Чи можуть дані поля бути ключем?

- ~~• прізвище~~
- ~~• ім'я~~
- номер паспорта
- ~~• номер будинку~~
- реєстраційний номер автомобіля
- ~~• пункт проживання~~
- ~~• дата виконаних робіт~~
- марка пральної машини

Модель «сутність-зв'язок» призначена для графічного зображення сутностей певної предметної області, їх параметрів та зв'язків між ними.

РІЗНОВИДИ ЗВ'ЯЗКІВ

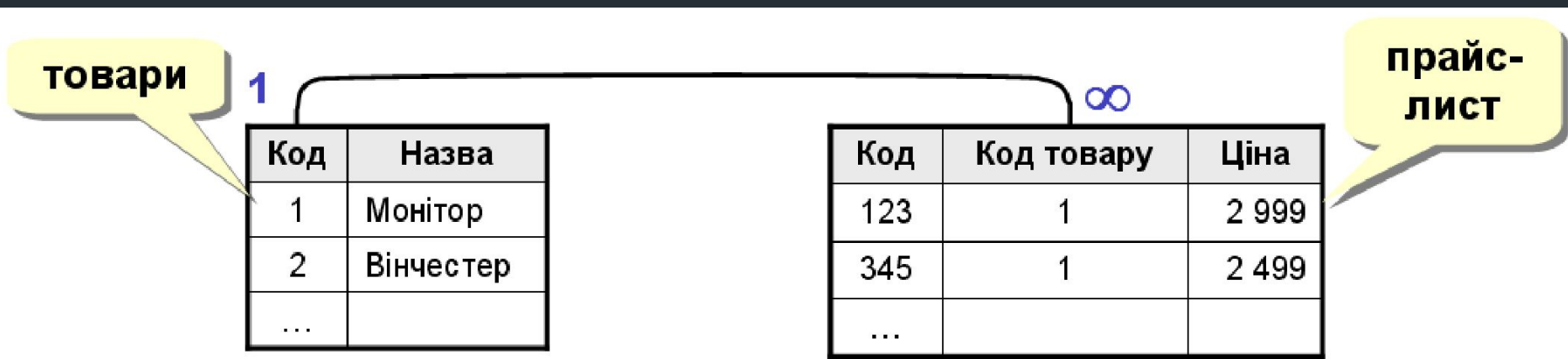
Тип зв'язку	Графічне позначення	Зі скількома об'єктами А може бути зв'язано об'єкт В?	Зі скількома об'єктами В може бути зв'язано об'єкт А?
«один-до-багатьох»		з одним	з багатьма
«один-до-одного»		з одним	з одним
«багато-до-багатьох»		з багатьма	з багатьма

Один до одного («1-1») – одному запису в першій таблиці відповідає тільки один запис в другій таблиці.

Примітка: виділення часто використовуваних даних.

Один до багатьох («1- ∞») – одному запису в першій таблиці відповідає декілька записів в другій.

Багато до багатьох («∞ - ∞») – одному запису в першій таблиці відповідає декілька записів в другій, і навпаки.

вчителі

Код	Прізвище
1	Іванов
2	Петров
...	

∞ ∞

предмети

Код	Назва
1	Історія
2	Географія
3	Біологія
...	

Реалізація – через третю таблицю і два зв'язки «1-∞».

розклад

1

Код	Прізвище
1	Іванов
2	Петров
...	

Код	Код вчителя	Код предмету	Клас
1	1	1	9-А
2	1	2	8-Б
3	2	3	7-В
...			

1

Код	Назва
1	Історія
2	Географія
3	Біологія
...	

Правила побудови моделі даних предметної області.

Проектування баз даних складається з концептуального, логічного і фізичного етапів.

Концептуальний заснований на подані предметної області у вигляді двох типів об'єктів — сутностей і зв'язків.

На етапі логічного проектування сутності і зв'язки перетворюються на логічну модель даних, побудовану за законами логіки.

Фізичний етап передбачає безросереднє створення БД